

Til: Helse- og omsorgsdepartementet

Oslo, 4. mars 2026

Høring - Forslag til ny lov om helsemessig og sosial beredskap (helseberedskapsloven)

Nasjonalforeningen for folkehelsen er en frivillig, humanitær organisasjon som jobber med folkehelse, forskning på hjerte- og karsykdommer og demens, og er interesseorganisasjon for personer med demens og deres pårørende.

Nasjonalforeningen for folkehelsen takker for muligheten til å gi innspill til forslag om ny lov om helsemessig og sosial beredskap (helseberedskapsloven).

Vi lever i en sikkerhetspolitisk urolig tid. Krig i Europa, geopolitisk spenning, hybride trusler, klimaendringer og erfaringene fra pandemien har vist hvor raskt og uforutsigbart kriser kan oppstå. Vi vet ikke når neste helsekrise inntreffer, hva den vil bestå av eller hvor omfattende konsekvensene vil bli. Nettopp derfor må lovverket gi varig retning, ha klare ansvarlinjer og sikre at hele samfunnets ressurser tas i bruk når det virkelig gjelder.

Frivillige organisasjoner er en viktig del av Norges samlede beredskap. Helsefrivilligheten kan bidra med særlig tre viktige roller:

1. Representere sårbare grupper
Pasientorganisasjoner representerer grupper som vil være spesielt sårbare ved ulike typer kriser. Under pandemien bidro Nasjonalforeningen for folkehelsen med sin rolle som interesseorganisasjon for personer med demens og deres pårørende på flere måter, ved å blant annet kartlegge situasjonen, bidra med informasjon og informere helsemyndighetene. Ved å kjenne til og ha dialog med gruppene pasientorganisasjoner representerer, kan vi bidra til bedre håndtering fra myndighetene.
2. Etablere tilleggstenester
Under kriser kan det være behov for ekstra aktiviteter for å ivareta enkelte grupper. Frivilligheten kan raskt omstille seg og ta ekstra ansvar for grupper de representerer.
3. Kommunisere og opprettholde tillit
Frivillige organisasjoner har en viktig rolle i å bygge den sosiale kapitalen som preger landet i normalsituasjoner, og som bidrar til å skape oppslutning om krisehåndtering under kriser. Denne tilliten må ikke tas for gitt. Spredning av falsk og misledende informasjon som undergraver kriserespons bidro til mistillit og helseskadelig adferd under pandemien. Frivilligheten kan være kunnskapsformidlere og bidra med rett informasjon både overfor egne grupper, og som representant for sine kjerneområder overfor den øvrige befolkningen.

For å ta disse rollene under kriser må samarbeidet mellom frivilligheten være en del av beredskapen og bygge på et sterkt ordinært samarbeid.

Departementet varslar i høringsforslaget at det ved en eventuell revisjon av helseberedskapsforskriften kan vurderes om det bør innføres en plikt til å integrere frivillige organisasjoner i planverk og øvelser. Nasjonalforeningen for folkehelsen mener den prinsipielle forankringen svekkes dersom frivillighetens rolle kun skal reguleres i forskrift. Vi mener at samarbeid mellom offentlige helsemyndigheter og frivillig sektor bør forankres i helseberedskapsloven. Loven bør fastslå at offentlige myndigheter skal legge til rette for systematisk involvering av frivillige organisasjoner i planlegging, øvelser og håndtering av helsekriser.

Nasjonalforeningen for folkehelsen mener at en slik lovforankring vil styrke totalberedskapen gjennom en tydeligere ansvars plassering og sikre en mer likeverdig praksis.

På vegne av Nasjonalforeningen for folkehelsen

Bo Gleditsch

Generalsekretær

Karoline Unnerud

Politisk rådgiver